

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Господинка Радева Пракова-Василева, дм – Ръководител на „Първа Катедра по Вътрешни болести и Обща медицина“ към Медицински Факултет на Тракийски Университет – Стара Загора

член на Научно жури по конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в област на висшето образование 7.„Здравеопазване и спорт“ в професионално направление 7.1 „Медицина“ и научна специалност „Обща медицина“ към Катедра „Обща медицина“ на МФ, МУ- Варна, обявен в ДВ, бр. 61 от 23.07.2021 година.

Рецензията е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ-Варна и съгласно Заповед №Р-109-399/20.09.2021 г. на Ректора на МУ-Варна.

За участие в конкурса са подадени документи от един кандидат - гл. ас. д-р Жения Русева Петрова, дм.

Д-р Жения Русева Петрова завършва Медицински Университет „Проф. д-р П. Стоянов“ - Варна през 1999 година. Професионалното си развитие започва като лекар в ЦСМП-Варна, където работи от 2000 до 2009 г. От 2009 г. и понастоящем, след придобита медицинска специалност по „Физикална и рехабилитационна медицина“, работи в ДКЦ „Света Марина“ ЕООД - Варна. През 2011 г. започва работа като асистент към УС „Обща медицина“ на Катедра „Обща медицина и клинична лаборатория“ на МУ-Варна. От 2016 г. е докторант на самостоятелна подготовка към същата Катедра по НС „Обща медицина“. През 2017 г., след успешно защитен дисертационен труд на тема „Възможности на физикалните фактори за повлияване на деца с тонзиларна хипертрофия и симптоми на нарушена нощно дишане“ придобива ОНС „Доктор“. От 2018 г. има втора клинична специалност по „Обща медицина“. От същата година и понастоящем е главен асистент в Катедрата по „Обща медицина“ на МУ-Варна.

Научноизследователска дейност

Наукометричните показатели на гл. ас. д-р Ж. Русева са оценени на базата на представените материали за научна активност след придобиване на ОНС „Доктор“ през

2017 година. В конкурса д-р Ж. Русева участва с 1 монография и 15 публикации, от които 14 в пълен текст, които са след придобиване на ОНС „Доктор“ и заетата академична длъжност „Главен асистент“. Единадесет от публикациите са в научно издание, реферирани и индексирани в световноизвестни база данни с научна информация – „General Medicine“, а 4 - в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове: 1 от статиите – в Scripta Scientifica Medica (резюме), 1 - в MedPost, 1 - в Мединфо. Една от всички представени публикации е в международно издание с научно рецензиране. На една от публикациите д-р Ж. Русева е първи автор, на 5 - втори и на 6 - трети и пореден автор.

Научните участия в международни и национални форуми с постери и доклади са 14, на 50% от които д-р Ж. Русева е първи и на 3 - втори автор.

Д-р Ж. Русева представя доказателствен материал за цитиранията, изготвени от библиотеката на МУ – Варна въз основа на автоматизирана информация от чуждите база данни Web of Knowledge, Scopus и Google Scholar, където са открити общо 7 цитирания, от които 2 в световноизвестни база данни, 1-в монографии и томове с научно рецензиране и 4-в нереферирани списания с научно рецензиране.

Д-р Ж. Русева е участвала в един научен проект към фонд „Наука“ на МУ – Варна през 2017 г. на тема „Комплексна орална диагностика на деца и подрастващи със захарен диабет и затлъстяване“.

Предвид интердисциплинарния характер на специалността „Обща медицина“, приносите от научните публикации на гл. ас. д-р Ж. Русева могат да се обединят в следните направления:

Научно-приложни приноси в областта на аденотонзиларната хипертрофия в детска възраст, свързаните с нея симптоми и възможностите за лечение с методите на физикалната терапия.

Децата, които заемат съществен дял от листата на общопрактикуващия лекар, показват все по-нарастваща честота на аденотонзиларната хипертрофия у нас и в световен мащаб. Разработеният въпросник прави ефективен подбора на деца с тази патология, подходящи за разработената оригинална комплексна физиотерапевтична

програма. Последната включва използването на поляризирана, полихроматична, некохерентна, нискоенергийна светлина и ултразвук при деца с нарушено нощно дишане, енурезис ноктурна и дневни поведенчески симптоми. Установените статистически значими резултати са основание за разработения алгоритъм за поведение, приложим в общомедицинската практика. Доказана е необходимостта от активното участие и координиране на дейността между семейния лекар и специалистите по оториноларингология при деца с адентонзиларна хипертрофия, нарушения в нощното дишане, дневни поведенчески симптоми, наднормено тегло и затлъстяване.

Научно-приложни приноси в областта на профилактиката и лечението на пациенти с дискова болест чрез методите на физикалната терапия.

Дисковата болест и свързани с нея симптоми, са едни от най-честите причини за посещение при общопрактикуващите лекари. Увреждането е локализирано предимно в шийния и поясния отдел на гръбначния стълб, което налага активно физиотерапевтично лечение, временна неработоспособност, профилактика и предотвратяване на значителни социално-икономически загуби за общността.

Проучванията проведени от д-р Ж. Русева потвърждават данните от достъпната литература за разпределението на болните с дискова болест по пол, възраст и локализация, като се отбелязва повишената честота на патологията при по-млади мъже и жени. Резултатите показват, че лечението на водещия в клиничната картина болков синдром изисква комплексен и съобразен със стадия на заболяването подход, за да се постигне максимално физическо, психическо и поведенческо възстановяване на болния. От особено значение е профилактиката на заболяването, което изисква активната обучителна дейност на болните от семейния лекар и тясна колаборация със специалисти по физиотерапия и рехабилитация, и трудова медицина за прилагане на съвременни методи за диагностика и лечение, и съответно за създаване на ергономични работни места.

От особено значение са приносите с приложен характер, доказващи статистически достоверно намаляване на интензивността на болката, оценена със зрително аналогова скала и изискващи комплекс от преформирани физикални методи и кинезитерапевтични техники. Това води до съществено подобрене на показателите за оценка на качеството на живот при болните с лумбална и цервикална дискова херния. Резултатите от тези проучвания потвърждават изводите от други автори, изказващи

мнение, че консервативното лечение има особено значение при първоначалното поведение при болни с тази патология.

Научно-приложни приноси в областта на ревматологичните заболявания.

В четири от представените публикации, д-р Ж. Русева прави систематизиран литературен обзор за две от най-често срещаните ревматични заболявания в страната – ревматоиден артрит и остеоартроза, които изискват дългосрочна грижа от страна на ОПЛ. Описани са основните диагностични и прогностични методи при болни с РА. Установено, че докато изследваните антитела имат диагностичен и прогностичен характер, то рентгенографските промени при болни с РА с успех се прилагат за отчитане на прогресията на заболяването. Оценяването на рентгенографските промени преди и след приложено лечение, обективизира неговия ефект. Описаните фактори, свързани с неблагоприятната прогноза на РА, определя необходимостта от по-ранно агресивно лечение с биологични болест-модифициращи медикаменти.

От литературния обзор на актуални научни публикации, д-р Ж. Русева характеризира остеоартрозата като болест на синовиалната става с включени три патогенетични елемента: загуба на хрущялна тъкан, ремоделиране на подлежащата кост и съпътстващо възпаление. Определянето на ключовите участници в асептичния възпалителен процес дава възможност за прицелното им терапевтично овладяване в условията на общомедицинската практика.

Научно-приложни приноси в областта общомедицинската практика.

Основна характеристика на клиничната специалност „Обща медицина“ са разнородните по своята същност дейности в общомедицинската практика – диагностични, лечебни, профилактични, обучителни, социални, мениджърски и др. Обект на семейния лекар са новородени, тинейджъри, пациенти в зряла възраст, възрастни и стари хора. В това направление д-р Ж. Русева прави опит, на базата на съвременни литературни източници, да определи основните клинични проблеми в детската възраст, свързани с храненето и наднорменото тегло, причините за хеперреактивност, както и наличието на най-често срещаните вродени аномалии на отделителната система при деца.

Описаната констелация от показатели, характеризиращи диагностицирането и лечението на пациенти с остър холецистит в ОМП е основание за подобро качество на здравните услуги в условията на доболничната помощ.

Класифицирането на основните причини за първична аменорея на базата на съвременни литературни източници има за цел да повиши възможностите за повлияване от ОПЛ и подобряване на работата му в хода на семейното планиране.

В представената самостоятелна монография, издадена през 2021 г., д-р Ж. Русева детайлно описва рисковите фактори за развитието на дисковата болест, произтичащи от съвременния начин на живот. Подробно са разгледани хирургичните и консервативните методи за лечение. Систематизирани са възможностите на съвременната физикална терапия за лечение на хроничната болка в кръста. С голяма практическа значимост са представени ефектите от приложението на преформирани физикални фактори (самостоятелно или в комплекс с кинезитерапевтични техники), които са в основата за постигане на по-добро качество на живот на пациентите с дискова болест. Монографията е адресирана към широк кръг от медицински специалисти: общопрактикуващи лекари, физиотерапевти, рехабилитатори, кинезитерапевти и е ценно помагало с научно-приложен характер.

Учебно-преподавателска дейност

Д-р Ж. Русева е преподавател със стаж над 9 години в МУ-Варна. Учебни занятия има със студенти в специалност „Медицина” и „Здравен мениджмънт“. Води преддипломен стаж на стажант-лекари по Обща медицина и ръководи лекари-специализанти по същата специалност.

Представената от МУ-Варна справка за учебната натовареност показва над изискуемата за висшето училище аудиторна заетост – 182 учебни часа през 2018/2019 година, 127 часа за 2019/2020 и 174 часа за 2020/2021 година. Д-р Ж. Русева е на 0,5 щат към УС на Катедрата по „Обща медицина“ на МУ-Варна.

Диагностично-лечебна дейност

Д-р Ж. Русева е изграден клиничен лекар с над 12 години трудов стаж в ДКЦ „Св.Марина“ЕООД-Варна, където работи като специалист по „Физикална и рехабилитационна медицина“. Има допълнителна квалификация по неврална терапия и пролотерапия.

Заключение

Д-р Ж. Русева е изграден преподавател и клиничен лекар с интерес в областта на различни по своята същност и характер патологии, често срещани в общомедицинската

практика. В представените научни трудове се открояват научно-приложните приноси в областта на адено tonsиларната хипертрофия при деца, ревматичните болести и дисковата патология и повлияването им от комплексното прилагане на различни физиотерапевтични и рехабилитационни техники.

Към представените материали имам някои препоръки, свързани с необходимостта от публикуване на повече оригинални статии в различни научни периодични издания.

Д-р Ж. Русева притежава необходимите качества и отговаря на минималните количествените и качествени критерии за заемане на академичната длъжност „Доцент” съгласно ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ-Варна. Представената научна продукция покрива минималните наукометричните изисквания: показател А – 50 т., показател В-100 т., показател Г-205,71 и показател Д-60 точки.

Това ми дава основание да *гласувам положително за избора на д-р Жена Русева Петрова, дм за академичната длъжност „Доцент”, по научната специалност „Обща медицина”* към Медицински Факултет на Медицински Университет - Варна.

20. 10. 2021 г.

Ст. Загора

Рецензент:

/Проф. д-р Господинка Пракова, дм/